

Gyöngyfűzés Afrikában

Afrikában a gyöngyfűzésnek komoly társadalmi és kulturális jelentése, jelentősége van. A gyöngyviselet sokkal több, mint divatos kiegészítő, dekoráció, ékszer: szimbolikus módon fejezik ki a viselő társadalmi, spirituális sőt még szexuális állapotát is.

Bár Afrika törzsei különböznek egymástól, a gyöngyfűzésben, a gyöngyök előállításában, használatában és jelentőségükben sok a hasonlóság.

Hogyan készültek a gyöngyök?

Dél-Afrikában a régészek 45.000 évesre becsült strucctojás héjából készült gyöngyöket találtak. Hasonló módon készült gyöngyöket találtak Szudánban, Kenyában és Líbiában is.

A gyarmatosítás előtt szinte minden gyöngy organikus anyagból készült, például kagylóból, csontból, magokból, szarvból, korallból, elefántcsontból, csigából, kőből és igazgyöngyből. Az 1700-as években Velence lett az világ első számú üveggyöngy termelője, melyet később "rabszolga gyöngynek" neveztek el, mivel azokat rabszolgákért cserélték el. Nigéria, Ghána és Etiópia szintén gyártott üveggyöngyöket, melyek gyártását a mai napig is folytatják ezekben az országokban.

Bizonyos népeket az általuk készített gyöngyökkel azonosítanak. Például a ghánai ashanti és krobo törzsek tejüvegből készítenek gyöngyöket. A nigériai Benin Királyság a korallból készült gyöngyök hazája, míg a Kongói Demokratikus Köztársaságban a gyöngyök kőből készülnek. A kauri csigát népszerű gyöngyként Nigéria déli és keleti részén pénz gyanánt is használták. A jorubákat a Lagidigba gyöngyről ismerik, amely a pálmamag héjából készül. Etiópia például a fémből készült gyöngyeiről ismert, melyek rézből, bronzból és ezüsből készülnek.

Mire használták a gyöngyöket?

Az afrikai gyöngyfűzés a törzstől és etnikai csoporttól függően több funkcióval is rendelkezik, azonban több kapcsolódási pont is van, mint például a következők:

Díszítés

A színes gyöngyöket a test díszítésére használták fesztiválokon egyéb eseményeken. Nyakláncok, karkötők, bokaláncok, gyöngyszoknyák, övek, koronák, fejdíszek készültek belőle illetve komplikált fűzéssel és mintázattal tárcák, táskák, ruházat.

Identitás

A gyöngyök ugyancsak kifejezik a társadalmi rangot, státuszt és hatalmat. Nigéria déli részén létezett Benini Királyságban például, korallgyöngyöket csak a királyi család és a gazdagok hordtak, mivel a koralt nehéz volt beszerezni és ezért drága volt.

A jorubák csípőn viselt gyöngyszoknyát vagy övet a már menstruáló lányoknak adták, a pálmadió héjából készült gyöngyöket pedig azok a nők hordták, akiknek ikrei születtek.

Dél-Afrikában a zuluk különböző méretű és színű gyöngyök fűzéséből egy rendszert alkottak, melyben a nagy, színes gyöngyök a gazdagságot fejezték ki.

Pénz

A kauri csigát az állat- és emberkereskedelem során fizetőeszközként használták.

Amulettek

A gonosz szellemek elriasztását szolgáló amulettek is készülnek gyöngyből. Bizonyos törzsek úgy gondolják, hogy a gyöngyszoknya illetve gyöngyöv alkalmas arra, hogy az ellenkező nem figyelmét felkeltse, megakadályozza a vetélést és elősegíti a fogamzást és terhességet. Ugyancsak hordják karon és lábon, úgy gondolva, hogy megvéd az érintkezés során esetlegesen átadandó méregtől.

Spirituális áldozat

Gyakran jóslásra és imához is használják. Rituális feladatok során is használják. Tökédedényben gyűjtik, rázzák az énekek, táncos ceremóniák során, azért, hogy a gonosz lelkeket távol tartsák.

Szexualitás

A gyöngyszoknya illetve a csípőn viselt gyöngyök talán a gyöngyök legfeltűnőbb használati módja. Az afrikai nők több okból is hordják: a női szépség és vonzerő növelésére, a nővé érés jelzésére, a másik nem figyelmét felkelteni kívánó díszítésként, termékenység amulettként, a házassági státusz jelzéseként.

Ugyancsak viselik a nem kívánt terhesség elleni védelemként, és a meddőséget, vetélést és nehéz szülést okozó gonosz szellemek elriasztására.

A jorubáknál ha egy nő Lagidigba gyöngyökből készült szoknyát vagy övet visel az igazolja, hogy ikreket szült. A héjban található magok száma az ikrek számát jelképezi.

Afrikában a gyöngy használata az idők változásával nem csökkent, ugyanúgy használják a személyiség, szexualitás és spiritizmus kifejezésére. A gyöngyök szimbolikus jelentésük, használatuk a történelem kezdetéig nyúlik vissza. Az afrikai gyöngyművészet világszerte kezd ismert lenni és elősegíti a különböző törzsi, etnikai kultúrák megismerését. (forrás: africa.com)

